

Gelijke Kansen voor alle kinderen en jongeren in gemeente Kerkrade

GKA-Agenda

Gelijke Kansen Alliantie

“It takes a village to raise a child.”

Alle kinderen en jongeren hebben recht op gelijke kansen in het onderwijs. Het is belangrijk dat de talenten van alle kinderen en jongeren optimaal benut worden. Dat is niet alleen van groot belang voor de toekomst van kinderen en jongeren zelf, maar ook voor de toekomst van onze samenleving. Wij werken daarom samen met scholen, onderwijsinstellingen, ouders en maatschappelijke organisaties om gelijke kansen in het onderwijs te bevorderen. Zo maken we het verschil!

Wij voeren in de periode 2021-2024 samen een GKA-agenda uit om kansengelijkheid te bevorderen en talent maximaal te ontwikkelen in gemeente Kerkrade. Wij zetten in op:

Verbinding

Wij verbinden de leefwerelden school, thuis en omgeving, ter bevordering van een veilige en stimulerende omgeving voor alle kinderen en jongeren.

Effectiviteit

Wij maken op basis van ondersteunende data en onderzoek scherpe analyses. Deze analyses worden ingezet bij het vormgeven van effectieve interventies.

Kennisdeling

Wij werken actief samen en delen lokaal, regionaal en landelijk opgedane kennis met elkaar. Zo leren we samen het telkens beter te doen.

Wethouder | J. Schlangen

Gemeente | Kerkrade

DATUM
15 oktober 2021

PLAATS
Kerkrade

PORTEFEUILLE

Onderwijs, jeugd en cultuur

Ingrid van Engelshoven | Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

DATUM
15 oktober 2021

PLAATS
Den Haag

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Arie Slob | Minister van Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media

DATUM
15 oktober 2021

PLAATS
Den Haag

Gelijke Kansen in Gemeente Kerkrade

Toelichting

Aanleiding en uitdagingen

Leerlingen met lager opgeleide ouders halen, ondanks gelijke cognitieve capaciteiten, op een lager niveau een diploma dan hun leeftijdsgenoten met hoog opgeleide ouders. En dit werkt door in de hele onderwijsloopbaan. Dit blijkt uit landelijk onderzoek. Deze kansengelijkheid neemt toe. Vooral kwetsbare kinderen en jongeren ondervinden nadelen van de coronamaatregelen. Kinderen uit gezinnen met lage SES doen het slechter tijdens afstandsonderwijs (NJI). Ook zijn er zorgen over groeiende armoede in gezinnen. Al deze factoren, zoals bestaanszekerheid, armoede, leefstijl, woonomgeving en onderwijskansen hangen vaak onderling met elkaar samen.

Situatie Parkstad:

In Parkstad wordt dit herkend. Parkstad bestaat uit de grotere gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf en de kleinere gemeenten Beekdaalen, Simpelveld en Voerendaal. Er zijn zorgen over groeiende armoede in gezinnen en een stapeling van problematieken, zoals laaggeletterdheid, analfabetisme, werkloosheid, schulden en onderwijsachterstanden. Zo blijkt dat een op de vier kinderen in de 4 grotere gemeenten van Parkstad opgroeit in armoede.

Situatie Kerkrade:

Via de link https://dashboards.cbs.nl/v1/onderwijskansen_180543/ is te zien dat het risico op onderwijsachterstanden in Kerkrade ontzettend hoog is. 26% van alle kinderen loopt een risico op onderwijsachterstand.

Bijgevoegd treft u verder het projectplan aan met de activiteiten en planning behorende bij deze agenda.

Inzet gemeente

Kansengelijkheid ontstaat vaak bij kwetsbare overgangen, door het aanbod en de inrichting van het onderwijs en door het ontbreken van netwerken en hulpbronnen.

In de afgelopen jaren is in de gemeenten vanuit het onderwijsachterstandenbeleid geïnvesteerd in de overgang van de voorschoolse voorzieningen naar de basisschool. De overstap van het po (primair onderwijs) naar het vo (voortgezet onderwijs) is voor leerlingen echter net zo kwetsbaar en belangrijk.

Dit was de reden dat een aantal po- en vo-scholen in Parkstad een aantal jaren geleden gestart zijn met samenwerkingsprojecten op verschillende thema's in het kader van de Onderwijswerkplaats Limburg, waaronder onderwijs op maat, taalontwikkeling en het bevorderen van executieve functies. Het bestaande netwerk POVO Parkstad wordt steeds steviger en ontwikkelt zich op de diverse thema's. Zo is er een Onderwijskundig Kind Rapport ontwikkeld, waarin de relevante gegevens over kinderen in de overstap van PO naar VO, met inachtneming van de privacyregels, zijn neergelegd inclusief adviezen of richtlijnen over pedagogisch-didactische vervolgstappen. Er is een werkgroep warme overdracht bezig met het uitwerken van benodigde soft-skills in de overstap po-vo en wat dit betekent voor competenties van docenten. Tenslotte zijn er nog een tweetal leergemeenschappen bezig om in nauwe samenwerking met partners uit de Educatieve Agenda Limburg gezamenlijk vanuit po en vo te leren over taalvaardigheid met nadruk op leesvaardigheid en – plezier en executieve functies.

Scholen signaleren echter dat er leerlingen en ouders zijn die meer ondersteuning nodig hebben in de overstap. Het gaat om praktische ondersteuning, zoals het bestellen van schoolspullen, het inpakken van een schooltas, het lezen van brieven van school, maar ook ondersteuning op sociaal-emotioneel gebied.

Kerkrade:

Het realiseren van gelijke kansen voor elk kind in een veilige en duurzame omgeving is de belangrijkste gezamenlijke ambitie van de LEA partners in de gemeente Kerkrade. Ondanks alle inspanningen van de afgelopen jaren, merken we dat de thuissituatie nog steeds grote invloed heeft op de kansen die een kind in zijn of haar ontwikkeling heeft. De verplichte sluiting van scholen en de andere beperkende coronamaatregelen hebben deze kansengelijkheid versterkt. Kinderen die ondersteuning nodig hebben bij hun ontwikkeling, krijgen die zoveel mogelijk dichtbij school.

De LEA-partners willen de doorgaande lijn tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs dan ook verder verbeteren. In de periode dat een kind op de basisschool zit, wordt inzichtelijk op welke vlakken een kind zich goed ontwikkelt en op welke vlakken extra ondersteuning nodig is. Door een warme overdracht kan de middelbare school daar alvast op inspelen.

Vanuit het Onderwijsachterstandsbeleid zet de gemeente Kerkrade al jaren stevig in op een kwalitatief goede en voor iedere peuter toegankelijke Peuteropvang. Waarbinnen naast de aanpak van ontwikkelingsachterstand stevig wordt ingezet op het versterken van de sociaal-emotionele kanten (welbevinden en betrokkenheid) door noodzakelijke zorg aan te bieden in samenwerking met onze ketenpartners. Vanuit het OAB beleid en de LEA werken we samen met alle basisscholen (12 in Kerkrade) en het voortgezet Onderwijs (VMBO Holz) op het gebied van talentontwikkeling, zorg en ondersteuning. Andere

belangrijke partners zijn bureau voortijdig schoolverlaten (leerplicht en kwalificatieplicht) en Samenwerkingsverband Passend Onderwijs. De kindpartners (kinderopvang, peuteropvang), Jeugdgezondheidszorg, welzijnsorganisatie IMPULS en andere maatschappelijke partners.

Een andere maatregel om een ommekeer in de kansenongelijkheid te realiseren is bijvoorbeeld ook de Gezonde Basisschool van de Toekomst waarmee we op korte termijn (jan. 2022) in Kerkrade op 2 locaties wordt gestart.

Daarnaast is de sociaal economische structuurversterking binnen de regiodeal Parkstad één van de thema's waarop wordt ingezet. Een gezamenlijke integrale aanpak op de brede talentontwikkeling maakt hiervan onderdeel uit. Zo ook de inzet vanuit het Onderwijsachterstandenbeleid om op 2 basisscholen inzet van IMC basis mogelijk te maken. Leerlingen ontdekken zo op een positieve manier de wereld. Ze leren vaardigheden die de rest van hun leven van pas komen, vergroten hun netwerk, krijgen meer zelfvertrouwen doordat ze hun talenten en voorkeuren ontdekken en krijgen een breed beeld van de maatschappij en hun mogelijkheden daarin. Hierdoor kunnen ze later goed gemotiveerde keuzes maken als het gaat om schoolprofiel, studie en werk.

Inzet vanuit het Nationaal Programma Onderwijs

Uit een eerste inventarisatie bij het onderwijs en de welzijnsorganisatie IMPULS is gebleken dat het School Maatschappelijk Werk bij de leerlingen PO en VO de volgende signalen herkennen:

- Toename somberheid en angstklachten;
- Toename van vraag om KIES-trainingen;
- Toename van vraag om Rots&Water trainingen: Opvallend is dat kinderen minder weerbaar zijn, faalangstig, moeite hebben met voor zichzelf opkomen of juist op een verkeerde manier voor zichzelf opkomen (boosheid/agressie). Bij jonge kinderen die de overstap maken van groep 2 naar groep 3 zien we deze vragen veel voorbij komen. Mogelijk ook door het online onderwijs het afgelopen jaar waarbij ze minder gewend zijn aan het in de groep les krijgen en spelen. Daarbij speelt het gevoel van kinderen dat ze 'moeten' presteren op school ook een rol, dit komt terug vanuit de kindgesprekken. Vanuit school merken we dat men handelingsverlegen is en men de samenwerking specifiek opzoekt met SMW nav deze vraagstukken. We steken hier dan gezamenlijk op in door passende interventies.
- Prikkelgevoeligheid (en behoefte aan meer structuur in de klas) vraagstukken. Dit sluit aan op recente signalen die we hebben gekregen vanuit scholen en sluit aan op het vorige punt hierboven.

Op grond van deze signalen zal de gemeente Kerkrade haar NPO middelen vooral inzetten op de aanpak van sociaal-emotionele problematieken bij de jeugd. Zowel binnen het PO als ook VO. Hiertoe is een nauwe samenwerking tussen welzijnsorganisaties, onderwijs en gemeente onontbeerlijk en zal gebruik worden gemaakt van de bestaande zorgstructuren rondom de jongere en school. Daarbij zijn er korte lijnen tussen onderwijs en gemeente middels diverse structurele ambtelijke en bestuurlijk overlegvormen.

Samenwerking met de Gelijke Kansen Alliantie

Binnen de samenwerking met de GKA ontstaat de mogelijkheid om sneller vorm te geven aan nieuwe interventies gebaseerd op ervaringen en data zoals deze binnen de GKA zijn verzameld. Niet alleen de gemeente, maar ook het onderwijs en maatschappelijke partners kunnen op deze wijze mee profiteren van de nieuwste ontwikkelingen in de aanpak van kansenongelijkheid. Daarbij krijgen zij zelf ook de kans om nieuwe ideeën sneller met elkaar te ontwikkelen en te delen binnen te vormen communities.

Kennis

De vanuit de interventie verkregen data zullen worden gedeeld met de GKA.

En verder...

Ultieme doel is om alle kinderen optimale kansen te bieden en hun talenten te laten ontdekken, zonder dat externe factoren hier een negatieve invloed op hebben. Dit betreft factoren zoals: gezinnen met een lage sociaal economische status, armoede, laaggeletterdheid en werkloosheid. Deze factoren mogen niet in de weg staan om alle kinderen een gelijke kans te bieden.

Ultieme droom is: alle kinderen via een doorgaande leerlijn van geboorte tot werk naar een mooie en solide toekomst. Hierbij dromen we ook om alle kinderen aan boord te houden in het reguliere onderwijs; waar nodig met een extra steuntje in de rug.

Naam/titel interventie	EEN SOEPELE EN SUCCESVOLLE OVERSTAP VAN DE BASISCHOOL NAAR HET VOORTGEZET ONDERWIJS IN PARKSTAD
Betrokken partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Schoolbesturen PO: INNOVO, MOVARE • Schoolbesturen VO: SVOPL, LVO • Welzijnsinstellingen: JENS, CMWW en Impuls • Gemeenten: Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf* <p>Participerende scholen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herle college, BCPL (SVOPL) • Locatie Holz, BCPL (SVOPL) • Locatie Brandenburg, BCPL (SVOPL)* • Emmacollege (LVO) • Compass (LVO) <p>* onder voorbehoud van het besluit van het college van de gemeente Landgraaf om hier NPO middelen voor in te zetten. Landgraaf zet v.w.b. de GKA in op een interventie op het primair onderwijs.</p>
Doel interventie	<p>De doelen van de interventie zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kinderen maken een soepele overstap van het po naar het vo. Dat wil zeggen dat de maximale leerpotentie van de leerling wordt benut, de leerling zich goed en gezond voelt en het schooladvies stand houdt in het vo. Leerlingen worden in de overstap ondersteund. 2. Ouders worden betrokken bij de overstap en ondersteund in hun rol. 3. Door middel van een gedegen onderzoek willen wij tot een structurele effectieve aanpak komen.
Doelgroep	Tot de doelgroep behoren leerlingen (en ouders) waarvan de basisschool, de vo-school en de schoolmaatschappelijk werkers (smw-er) in het warme overdrachtsgesprek hebben bepaald dat deze leerlingen alleen met extra ondersteuning een succesvolle overstap naar en start in het voortgezet onderwijs kunnen maken.
Locatie (wijk, school)	<p>Het gaat om leerlingen die naar de volgende VO-scholen gaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brunssum: Compass: 10 leerlingen • Heerlen: Herle en Emma: 15 leerlingen per school • Kerkrade: Holz: 15 leerlingen • Landgraaf: Brandenburg*
Omschrijving activiteiten	<p>Warme overdracht po-vo</p> <p>In Zuid-Limburg zijn afspraken gemaakt over de warme overdracht van leerlingen van het po naar het vo die extra ondersteuning nodig hebben. Deze afspraken zijn vastgelegd in de Samen Door route.</p> <p>De Samen Door route is gericht op het bespreken van groep 7/8 leerlingen uit het po waarvoor de overstap po-vo naar alle waarschijnlijk niet vanzelfsprekend zal gaan en waarbij er zorgen zijn over de kans op een succesvolle overstap. Bij voorkeur gaan ouders, leerling en po-school hierover in een vroeg stadium (groep 7) in overleg met de vo-school van voorkeur. Het is van belang om gezamenlijk te verkennen welke mogelijkheden er in het vo zijn en hoe po en vo samen voorbereidingen kunnen treffen om de overgang po-vo zo succesvol mogelijk te laten zijn.</p> <p>Wanneer er nog geen vo-school van voorkeur is, kan de basisschool contact opnemen met het SWV (samenwerkingsverband) vo in de eigen regio en wordt er een gesprek geïnitieerd tussen ouders, leerling, vo en po. De wijze waarop dit gebeurt verschilt per SWV, maar de doelstelling is hetzelfde: een gezamenlijke verkenning over mogelijkheden in het vo en voorbereiding op de overstap.</p> <p>Deze werkwijze is nadrukkelijk bedoeld voor overleg over en begeleiding van leerlingen voor wie de overstap niet vanzelfsprekend is omwille van hun specifieke ondersteuningsbehoefte en niet omwille van vragen over het didactisch niveau van leerlingen. Uitgangspunt is dat po-scholen zelf het didactisch niveau van leerlingen bepalen en hun zorgen omtrent de ondersteuningsbehoefte van leerlingen beschrijven in een OPP/duiden en doen.</p> <p>Wat in dit project nieuw is, is dat bij dit overleg ook de smw-ers van de po en toekomstige vo school uitgenodigd worden. De IB-er van de basisschool neemt hiervoor het initiatief. Samen nemen zij met de leerling/ ouder(s) het besluit of een leerling in het begeleidingstraject overstap po-vo opgenomen wordt.</p> <p>Extra ondersteuning van leerlingen en ouders in de overstap</p> <p>De schoolmaatschappelijk werker van de toekomstige vo-school biedt in de overgang van het po naar het vo extra ondersteuning in de periode januari t/m december aan leerlingen en ouders. De periode januari t/m juli zit de leerling op de basisschool, van augustus t/m december in het vo. De schoolmaatschappelijk werker vo wordt zo een bekend en vertrouwd gezicht voor de leerling. Op deze manier is de drempel laag om ook na december in contact te komen met de smw-er. De jongeren kunnen in de zomer meedoen aan activiteiten die door de welzijnsinstellingen worden georganiseerd.</p>

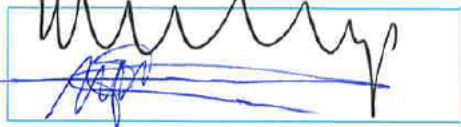
Monitoring en evaluatie	<p>Tussentijds en aan het einde van de projectperiode zal de coördinator als verantwoordelijke van de werkgroep het volgende in beeld brengen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal leerlingen dat extra ondersteuning heeft gekregen. • De ureninzet per leerling. • Ervaringen van leerling/ouders en professionals <p>De Universiteit Maastricht (UM) zal onderzoek uitvoeren naar de effectiviteit van deze interventie. Hierbij wordt aangesloten bij de instrumenten die in de Onderwijs Monitor Limburg aanwezig zijn, waar nodig aangevuld met nieuwe indicatoren. Een junior-onderzoeker van de UM zal één dag per week verbonden worden aan het project, de begeleiding door de hoogleraar zal meegenomen worden in de activiteiten van de Educatieve Agenda Limburg. Monitoring zal frequent plaatsvinden, waardoor wij steeds over actuele gegevens kunnen beschikken.</p>
Financiering	<p>E 377.200,- (3 gemeenten)</p>
Meer informatie - Website - Contactpersoon (project en/of gemeente)	<p>Schoolbestuur SVOPL (aanvrager): dhr. W. Horsch Gemeente Heerlen: mw. P. Haket Gemeente Brunssum: mw. S. Kerkhove Gemeente Kerkrade: dhr. V. van Straaten Gemeente Landgraaf: mw. F. Kettenis (onder voorbehoud van deelname)</p>

Samenwerking

Gemeente Kerkrade

1. Voert twee keer per jaar bestuurlijk (wethouder) overleg met de Gelijke Kansen Alliantie;
2. Organiseert minimaal 1 keer per jaar een kennissessie rondom interventies, onderzoeken, professionalisering en thema's uit de GKA-agenda.
3. Levert een actieve bijdrage aan kennisdeling tussen gemeenten onderling, bijvoorbeeld door eigen interventies of best practices te delen via de online en offline kanalen van de Gelijke Kansen Alliantie.
4. Neemt deel aan de landelijke kennisdelingsagenda [.....]

Ondertekening bevoegd gezag

Naam: Mevr. Mr. M. Epema, lid CvB
Drs. R.K.M. Bonekamp, voorzitter CvB

Stichting: Stichting Voortgezet Onderwijs|Parkstad Limburg